

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS VA'ESCHANAN • MAAMAR 1

ואתחנן אל ה' וגו' אתה החילות וגו'

« Et j'ai imploré Havaya... Tu as commencé »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/vaeschanan/1/

1 ואתחנן אל ה' וגוי אתה החילות וגוי. להבין מהו החילות וכי לא היה הרבה נסים כגון

«Et j'ai supplié Havaya», etc., «Tu as commencé», etc. [Il nous faut] comprendre ce que signifie «Tu as commencé». N'y eut-il pas de nombreux miracles, tels que

קריעת ים סוף ויצ"מ [ויציאת מצרים] ומ"ת [ומתן תורה] ומלחמת עמלק וכיוצא בהם ואיך שייך לקרות כל זה התחלה בלבד. הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] עד שלא נב"ע [נברא העולם] הי' [היה] הוא ושמו בלבד.

la séparation de la mer des Joncs, la sortie d'Égypte, le don de la Torah, la guerre contre Amalek et d'autres événements semblables ? Comment tout cela peut-il donc être appelé seulement un commencement ? Or, nos Sages, de mémoire bénie, ont enseigné : avant la création du monde, il n'y avait que Lui et Son Nom.

2 ולכאורה אינו מובן איך שייך קודם בריאת העולמות להיות בחי' שם להקב"ה ומי קראו בשמו.

À première vue, cela n'est pas compréhensible : comment peut-il y avoir, avant la création des mondes, un aspect de nom pour le Saint béni soit-Il ? Et qui L'a appelé par Son nom ?

אך הענין דהנה איתא בזוה"ק [בזוהר הקדוש] דתכלית בריאת האדם בגין לאשתמודע ל"י וביאור הדברים כי הנה ירידות והשתלשלות המדרגות בצמצומים רבים היא צורך עליה

Mais voici l'explication. Il est enseigné dans le saint Zohar que la finalité de la création de l'homme est « qu'Il soit connu ». Le sens de ces paroles est le suivant : les descentes et l'enchaînement descendant des niveaux (hichtalchelout), à travers de nombreuses contractions (tsimtsoumim), ont pour but une élévation,

כדי לאתהפכא חשוכא לנהורא ולזה ברא אלקים את האדם על הארץ כי להיות עוה"ז הוא עולם השפל והחשך עב כפול ומכופל

afin de transformer l'obscurité en lumière. C'est pour cela que D.ieu créa l'homme sur la terre. Car ce monde est le monde inférieur, et l'obscurité y est épaisse, redoublée et multipliée,

וצריך להרכות בנרות להאיר את החשך ע"כ ברא אלקים את האדם שהוא בחי' האור והנר כמ"ש נר הוי' נשמת אדם שהוא נר המאיר הארת שם הוי' בבחי' גילוי להאיר את העוה"ז ולאהפכא חשוכא לנהורא.

et il faut multiplier les lampes pour éclairer l'obscurité. C'est pourquoi D.ieu créa l'homme, qui est l'aspect de la lumière et de la lampe, comme il est écrit : « La lampe de Havaya est l'âme de l'homme » ; c'est une lampe qui fait briller le rayonnement du Nom Havaya de manière révélée, afin d'éclairer ce monde et de transformer l'obscurité en lumière.

3 ועי' נאמר והיה ברכה. ברכה בקרב הארץ וכתוב כי הם זרע ברכ' ה' שהוא לשון המשכה כמו המברך והמרכיב כו'

C'est à ce sujet qu'il est dit : «Et tu seras une bénédiction», «une bénédiction au milieu du pays». Il est aussi écrit : «Car ils sont la descendance que Havaya a bénie» ; [«bénie»] exprime l'idée d'un prolongement, comme dans «celui qui couche [une vigne] et celui qui greffe», etc.,

בכדי להיות ברוך ה' מן העולם ועד העולם מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא להיות הוי' בבחינת גילוי והממשיכים גילוי זה הם ישראל שהם זרע ברכ' ה' ונר ה' נשמת אדם ריבוא נשמות

afin qu'il y ait «Béni soit Havaya de monde en monde» : du monde caché au monde révélé, pour que Havaya soit révélé. Ceux qui font descendre cette révélation sont Israël, qui est «la descendance que Havaya a bénie» et «la lampe de Havaya, l'âme de l'homme» : des myriades d'âmes,

שהם כמה ריבוא נרות שלפי ריבוי החשך ועבוי הכפול ומכופל כך צל ריבוי הנרות בנשמות וגילוי זה הוא שיהיה התפעלות בלב האדם מקרב איש ולב עמוק לצאת הנפש מנרתקה ולהיות כלתה נפשי לה'.

qui sont autant de myriades de lampes. Car, à mesure que l'obscurité est abondante et épaisse, doublée et redoublée, il faut que les âmes comportent une abondance correspondante de lampes. Cette révélation consiste en un éveil dans le cœur de l'homme, «au plus profond de l'homme, et dans un cœur profond», qui fait sortir l'âme de son enveloppe et la met dans l'état où «mon âme languit» pour Havaya.

(ועמ"ש בד"ה רני ושמחי הראשון בענין נר הוי' נשמת אדם שנשמת אדם הוא בחי' נשימה ברצוא ושוב אז הוא בחי' נר להאיר ולהמשיך גילוי שם הוי' כו')

(Voir ce qui est écrit dans le premier discours commençant par «Chante et réjouis-toi», à propos de «La lampe de Havaya est l'âme de l'homme» : lorsque l'âme (nechama) de l'homme est de l'ordre du souffle (nechima), dans le mouvement de «course et retour», elle est alors de l'ordre d'une lampe, qui éclaire et fait descendre la révélation du Nom Havaya, etc.)

ולא די בהתבוננות במחשבתו בלבד שהוא ית' ממלא כ"ע [כל עלמין] וסוכ"ע ולית אתר פנוי מיניה שאין זה בחי' גילוי

Il ne suffit pas de contempler dans sa pensée seulement qu'Il, béni soit-Il, remplit tous les mondes (memalé kol almin) et entoure tous les mondes (sovev kol almin), et qu'«aucun lieu n'est dépourvu de Lui» ; car cela n'est pas le niveau de la révélation,

אלא הוא בחי' עלמא דאתכסיא שהוא בבחי' העלם שאינו מתפשט ומאיר אל תוך נקודת לבבו

mais relève plutôt du monde caché, qui demeure dans un état de dissimulation et ne se répand pas pour éclairer le point de son cœur ;

אלא הוא רק בבחי' מקיף מלמעלה כנודע ממארז"ל [ממאמר רבותינו זכרונם לברכה] גנבא אפום מחתרתא כו' שאין נוגע אל עצמיות ומהות הנפש ממש להיות לאחדים ממש אלא הוא

il n'est que de l'ordre d'un makif, qui enveloppe d'en haut, comme on le sait d'après l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : «Le voleur à l'entrée du tunnel», etc. Car cela ne touche pas véritablement l'essence et l'être de l'âme, de façon à devenir réellement un avec elle ; mais c'est

כמו דבר נפרד ועומד מלמעלה משא"כ בחי' גילוי הוא להיות נוגע אל עצמיות הנפש ממש כאשר ישם אל לבו איך שהוא ית' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע כו'.

comme une chose distincte, qui se tient au-dessus. En revanche, le niveau de la révélation consiste à toucher véritablement l'essence de l'âme, lorsqu'il prend à cœur qu'Il, béni soit-Il, remplit tous les mondes et entoure tous les mondes, etc.

ואי לזאת לא תוכל הנפש שאת מהכיל התלבשותה בגוף הגשמי בחשך תאות העולם רק רוחו ונשמתו אליו יאסוף ותתאחד הנפש במקורה

Et c'est pourquoi l'âme ne peut supporter de demeurer revêtue du corps physique, dans l'obscurité des désirs du monde ; au contraire, «il rassemblerait son esprit et son âme auprès de Lui», et l'âme s'unirait à sa source.

(וזהו ענין בגין לאשתמודע ל"י שהדעת הוא הכרה והרגשה ממש וכמ"ש לקמן ע"פ וידעת היום ועמ"ש בפ' חקת ע"פ ויקחו אליך ובפ' ואלה המשפטים כו') ועל דרך זה תיקנו קודם פסוקי דזמרה לומר ברוך שאמר והיה העולם.

(C'est là le sens de «afin qu'Il soit connu» : car le Daat (connaissance) est une reconnaissance et un ressenti véritables, comme il sera expliqué plus loin à propos du verset «Et tu connaîtras aujourd'hui» ; voir aussi ce qui est écrit dans la parachat 'Houkat à propos du verset «qu'ils t'apportent», ainsi que dans la parachat «Et voici les lois», etc.) Dans le même esprit, [les Sages] instituèrent de dire, avant les versets de louange (Pessouké deZimra) : «Béni soit Celui qui parla et le monde vint à l'existence».

פ"י להיות בחי' שאמר והיה העולם בבחי' ברוך וגילוי שיהיה נמשך התפעלות הלב ממה שאמר והיה העולם כי הוא אמר ויהי ובמאמר א' נברא העולם כו'.

C'est-à-dire : que le niveau de «Celui qui parla et le monde vint à l'existence» soit dans un état de bénédiction et de révélation, afin que le cœur soit ému par le fait qu'Il «parla et le monde vint à l'existence» ; car «Il parla et cela fut», et «le monde fut créé par une seule parole», etc.

4 וכן ברוך הוא שיהיה בחי' הוא בבחינת גילוי בלב שיהיה הבל מתפעל כו' ודרך כלל הם י"ג ברוך כנגד י"ג תקוני דיקנא

De même, «Béni soit-Il» : que le niveau de «Il» soit révélé dans le cœur, afin que celui-ci soit ému, etc. En général, il y a treize [occurrences de] «Béni», correspondant aux treize tikkouné dikna (ornements de la barbe),

שהם בחי' שערות פ"י שהם המשכות שנמשכו דרך בחינת שערות עד"מ כמו שער שאינו נוגע אל עצמות ומהות הגוף והראש אלא הוא מותרות.

qui sont le niveau des cheveux. C'est-à-dire qu'il s'agit de flux qui se sont déployés par le biais du niveau des cheveux. À titre d'analogie, ils ressemblent aux cheveux, qui ne touchent ni à l'essence ni à la nature du corps et de la tête, mais sont un surplus.

כך הנה ההמשכות אלו להיות גילוי בלב האדם הוא דבר שאינו נוגע אל עצמיות ומהות הדבר שממנו נמשך הגילוי שעצמיות הדבר

De même, ces flux, lorsqu'ils deviennent une révélation dans le cœur d'une personne, ne touchent pas à l'essence ni à la nature de la chose d'où la révélation est déployée. Car l'essence de la chose

שהוא מקור ההמשכה לא ישתנה בשום שינוי או גירעון ותוספת בפעולת ההמשכה בשינוי ההתפעלות והגילוי בלב (ועמ"ש במ"א ע"פ והיה לכם לציצית)

qui est la source du flux ne subit aucun changement, ni diminution ni ajout, du fait de l'acte de déploiement, malgré les variations de l'éveil et de la révélation dans le cœur. (Voir ce qui est écrit ailleurs au sujet du verset : «Et ce sera pour vous un tsitsit.»)

והנה י"ב ברוך הם בחי' המשכות פרטיות והי"ג הוא הכולל כל המשכות והוא ברוך אתה הוי' אמי"ה
[אלקינו מלך העולם] פי' שיהיה בחי' הוי' בבחי' גילוי

Or, les douze [occurrences de] «Béni» sont des flux particuliers, et la treizième les englobe tous : c'est «Béni sois-Tu, Havaya, notre D.ieu, Roi de l'univers». Autrement dit, que le niveau de Havaya soit révélé,

כאילו הוא לנוכח בחי' אתה להיות אלקינו שיתייחד עלינו שיהא שלנו ממש ובחי' הוי' הוא הכולל כל
הבחי' הפרטיות הנאמרים ב"ב ברוך והוא ראשיתן ועיקרן:

comme s'Il était présent [devant nous], le niveau de «Toi»; qu'Il soit «notre D.ieu», qu'Il s'unisse à nous, qu'Il soit véritablement nôtre. Et le niveau de Havaya englobe tous les aspects particuliers énoncés dans les douze [occurrences de] «Béni»; il en est le commencement et l'essence.

5 ב וביאור ענין זה יובן במאמר ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית כי צריך להבין מהו מחדש
והלא כל הימים שוים ויום זה דומה ליום של אתמול.

2. L'explication de cela se comprendra à partir de la parole: «Dans Sa bonté, Il renouvelle chaque jour, continuellement, l'œuvre de la Création.» Il faut comprendre ce que signifie «renouvelle»: tous les jours ne sont-ils pas semblables, et ce jour ne ressemble-t-il pas à celui d'hier?

אלא הענין כי יש בחי' שנק' סדר ההשתלשלות מעילה לעילה ויש בחי' שנק' למעלה מדרך סדר
ההשתלשלות.

L'explication est qu'il existe un niveau appelé l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (seder hichtalchelout), de cause en cause, et un niveau qui est au-delà de l'ordre de cet enchaînement.

מה שהוא בבחינת סדר ההשתלשלות דרך כלל הוא עד"מ כמו אצל האדם שכל ומדות ומחשבה ודבור
שהשכל מוליד המדות ומהם נעשה המחשבה כו'.

Ce qui relève de l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes est, dans les grandes lignes et à titre d'analogie, comparable à l'intellect, aux attributs émotionnels (midot), à la pensée et à la parole chez l'homme: l'intellect donne naissance aux attributs émotionnels, et ceux-ci engendrent la pensée, etc.

כך הענין בהשתלשלות העולמות וריבוי ירידות המדרגות מעילה לעילה נקרא עד"מ בחי' כי לא מחשבותי מחשבותיכם שיש למעלה ג"כ כביכול בחינת מחשבה

Il en va ainsi dans l'enchaînement des mondes et leurs nombreux degrés de descente, de cause en cause : à titre d'analogie, cela relève de l'aspect exprimé par «Car Mes pensées ne sont pas vos pensées», car, là-haut aussi, il y a, pour ainsi dire, un aspect de pensée,

אלא שאינה מחשבה גשמיות כמו אצל האדם ח"ו [חס ושלום] כי מחשבת האדם אינה פועלת כלום מה שאין כן במחשבה שלמעלה נבראו העולמות

mais ce n'est pas une pensée matérielle comme celle de l'homme, à D.ieu ne plaise. Car la pensée de l'homme n'accomplit rien, tandis que les mondes furent créés par la pensée d'en haut ;

וכן בדבור בדבר ה' שמים נעשו אלא בחינת מחשבה ודבור הוא בחינת גילוי העולמות שיצאו מכאן אל הפועל ומההעלם אל הגילוי כדרך שהמחשבה הוא בחינת

et de même par la parole : «Par la parole de Havaya les cieux furent faits.» Cependant, les niveaux de pensée et de parole sont les niveaux de la révélation des mondes, qui sont passés du potentiel à l'actuel et du caché au révélé, de même que la pensée est l'aspect de

גילוי השכל והדבור הוא גילוי המחשב' וכמה בחי' ומיני מדרגות ירידות והשתלשלות במדרגות רבים ועצומים וצמצומים שונים וכולם נק' מחשבה וכמ"ש בזהר דכמה מחשבתין למחשבתין כו'

la révélation de l'intellect, et la parole est la révélation de la pensée. Il existe de nombreux aspects et sortes de niveaux, de descentes et d'enchaînements, à travers de nombreux degrés immenses et diverses contractions (tsimtsoumim) ; tous sont appelés «pensée», comme le dit le Zohar : «combien de pensées dans les pensées», etc.,

דא מוחא לדא כו' וכן בבחי' דבור והתחלקות רבוי המדרגות האלו הם במלאכים וגם בנשמות שיש מיכאל ואברהם בבחי' מחשבה ויש בבחי' דבור.

«ceci est le cerveau de cela», etc. Il en va de même de l'aspect de la parole. Cette division en de nombreux niveaux se trouve parmi les anges et aussi parmi les âmes : il y a un Michael et un Avraham au niveau de la pensée, et il y a [un Michael et un Avraham] au niveau de la parole.

6 ובחיי מחשבה מעולם שלמטה נקי בחיי דבור לגבי עולם שלמעלה ממנו עד רום המעלות דא מוחא לדא כוי

Et le niveau de la pensée d'un monde inférieur est appelé le niveau de la parole par rapport au monde qui lui est supérieur, jusqu'aux plus hauts degrés : « celui-ci est le cerveau de celui-là », etc.

ובלשון גמרא נקי בתי גוואי ובתי בראי הם בחיי פנימיות ובחיי חיצוניות ופנימיות שלמטה נקרא חיצוניות לגבי שלמעלי [שלמעלה] ממנו ועד"ז כמה ריבוא השתלשלות המדרגות עצמו מספר וכמ"ש היש מספר לגדודיו כוי.

Dans le langage du Talmud, ils sont appelés les « chambres intérieures » et les « chambres extérieures » : elles correspondent à la dimension intérieure (pnimiyout) et à la dimension extérieure ('hitsoniyout); et la dimension intérieure de ce qui est en bas est appelée dimension extérieure par rapport à ce qui est au-dessus d'elle. De même, il existe des myriades d'enchaînements de degrés, en nombre incalculable, comme il est écrit : « Y a-t-il un nombre à ses légions ? », etc.

אך כל זה נקי בחיי השתלשלות בסדר המדרגו שיציאתן מהעלם אל הגילוי הוא שבחיי ומדרגות ההעלם מוציא מה שהיה בכחו בהעלם להיות בבחי' גילוי הגם שהכח שבהעלם הוא ביתר שאת ומעלה מבחי' הגילוי שנחשב ירידה כוי

Mais tout cela est appelé l'aspect de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), selon l'ordre des degrés : leur passage de la dissimulation à la révélation signifie que les aspects et les degrés dissimulés font apparaître ce qui était en leur pouvoir, à l'état caché, pour le faire accéder à la révélation. Bien que le pouvoir dissimulé soit d'une dignité et d'une supériorité bien plus grandes que l'aspect révélé, lequel est considéré comme une descente, etc.,

מ"מ הרי הכח שבהעלם הוא המקור לבחי' הגילוי ויש בכח ההוא בחיי הגילוי כ"כ [כל כך] אלא שהוא בהעלם וכמשל השכל ומדות ומחשבה הנ"ל ובחי' השתלשלות הלזו לא שייך

néanmoins, le pouvoir dissimulé est la source de l'aspect révélé, et il contient cet aspect révélé dans la même mesure, mais à l'état caché, comme dans l'analogie de l'intellect, des attributs émotionnels et de la pensée mentionnée plus haut. Cet aspect de l'enchaînement descendant des mondes ne s'applique pas

אלא בבחי' הנאצלים והנבראים כי גבוה מעל גבוה שומר כו'. אבל לגבי המאציל עצמו ית' אין ערוך אליו ית' כלל.

au-delà du niveau des êtres émanés et créés, car «celui qui est plus haut que le haut veille», etc. Mais, par rapport à l'Émanateur Lui-même, béni soit-Il, il n'y a absolument aucune commune mesure avec Lui, béni soit-Il.

7 וא"א להיות בריאות העולמות כלל בדרך ההשתלשלות מעילה לעילה כי אין ערוך נברא לגבי בורא

Et il est absolument impossible que les mondes soient créés par voie d'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), de cause en cause, car une créature n'a aucune commune mesure avec le Créateur,

ית' ואיך יקבלו חיותם מכח עצמותו ומהותו כבי' [כביה] ואיך יתכן להיות בחי' כח עצמותו כבי' [כביה] לצאת מההעלם אל הגילוי להיות מזה כח נברא כו'

béni soit-Il. Comment pourraient-ils donc recevoir leur force vitale de la puissance de Son essence et de Son être, pour ainsi dire ? Et comment la puissance de Son essence pourrait-elle, pour ainsi dire, sortir de la dissimulation pour se révéler, de sorte qu'il en résulte une puissance créée, etc. ?

כי הוא רם ונשא למעלה עד אין קץ ואי אפשר להיות התהוות נברא אפי' [אפילו] בריבוי השתלשלות אין קץ לפי שאינו בגדר זה של ההש תלשלות [וזהו ענין אנת הוא חד ולא בחושבן שאין ערוך כו']

Car Il est élevé et sublime, au-dessus de tout, sans limite, et la venue à l'existence d'une créature est impossible, même au moyen d'une multitude infinie d'enchaînements descendants des mondes, car Il n'entre pas dans cette catégorie d'enchaînement descendant des mondes. [Et tel est le sens de : «Tu es Un, mais non selon le nombre» : rien n'est comparable, etc.,

וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] לקמן ד"ה ענין ק"ש [קריאת שמע] ובד"ה היום הזה מצוך ובד"ה פתח אליהו] אלא בריאת העולמות הוא ע"י בחי'

comme cela sera expliqué plus loin, dans le discours commençant par «Le sens de la lecture du Chéma», dans celui commençant par «Ce jour, [Havaya, ton D.ieu,] te commande», et dans celui commençant par «Élie ouvrit».] Mais la création des mondes s'accomplit par le niveau de

כי ובטובו מחדש שבטובו פי' טוב שלו עצמו דהיינו בחי' עצמותו כבי' [כביה] הרי זה מחדש מעשה בראשית שנעשה חדש ממש מאין ליש וכמ"ש והחכמה מאין תמצא.

«Et dans Sa bonté Il renouvelle.» Car «dans Sa bonté» désigne Sa bonté propre, c'est-à-dire le niveau de Son essence, pour ainsi dire: c'est elle qui renouvelle l'œuvre de la Création, de sorte qu'elle devient véritablement nouvelle, de rien en quelque chose, comme il est écrit: «Et la sagesse se trouve à partir du néant (me'ayin).»

שהחכמה הוא בחי' ראשית והיא תמצא מאין בבחי' התחדשות שנעשה דבר חדש מה שלא היה בכח המקור המוציא

Car 'Hokhma est le niveau de «commencement», et elle se trouve à partir du néant, par une véritable nouveauté: une chose nouvelle vient à l'existence, qui n'était pas contenue dans la puissance de la source qui la fait émaner.

והוא ע"י בחי' יו"ד שהוא בחי' צמצום ואח"כ הו"ה ה"א הוא התפשטות אורך ורוחב ויש ה' עילאה וה' תתאה עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא.

Et cela s'accomplit par le niveau de la lettre youd, qui est celui du tsimtsoum (contraction), puis viennent [les lettres] hé, vav, hé: le hé est une expansion en longueur et en largeur. Il y a un hé supérieur et un hé inférieur: le monde dissimulé et le monde révélé,

8 והוי"ו המכברם כו'. וזהו בחי' הוי"ה שאומרים ברוך אתה הוי"ה שיהי' [שיהיה] בחי' הוי" בבי' גילוי שהוא מקורא דכולא דהיינו להיות התפעלות הלב ממה שהוא ית' למעלה מבחי' ההשתלשלות ואין ערוך אליו ית'

et le vav qui les relie, etc. Et c'est là le niveau de Havaya dont nous disons: «Béni sois-Tu, Havaya»: que le niveau de Havaya, qui est «la source de tout», soit révélé; autrement dit, que le cœur soit éveillé par [le fait] qu'Il est, béni soit-Il, au-dessus du niveau de l'hichtalchelout, et que rien ne peut Lui être comparé, béni soit-Il;

אלא שמהווה כל העולמות בבחי' הוי"ה ע"י בחי' צמצום והתפשטות כו' כנ"ל [וזהו עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד.

pourtant, Il fait exister tous les mondes par le niveau de Havaya, au moyen du niveau de contraction et d'expansion, etc., comme indiqué plus haut. [Et c'est là le sens de: «Avant que le monde ne fût créé, Lui et Son Nom étaient seuls.»

הוא היינו מהותו ועצמותו ית' ושמך הוא האור והגילוי שהוא ג"כ א"ס ונק' אא"ס [אור אין סוף] שהיה כלול בעצמותו

«Lui» désigne Son être et Son essence, béni soit-Il; et «Son Nom» désigne la lumière et la révélation, qui sont également infinies (Ein Sof) et sont appelées la Lumière infinie (Or Ein Sof), laquelle était incluse dans Son essence;

דהיינו מה שיש ביכולת במהותו ועצמותו כביכול שיומשך ממנו גילוי אור א"ס ויכולת זו נק' שמו ועמ"ש מזה בד"ה קול דודי ובפ' פנחס ד"ה צו את בניי [בני ישראל].

c'est-à-dire qu'il y a dans Son être et Son essence, pour ainsi dire, la capacité de faire émaner de Lui une révélation de la Lumière infinie, et cette capacité est appelée «Son Nom». Voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par «La voix de mon bien-aimé», ainsi que dans la paracha de Pin'has, dans le discours qui commence par «Ordonne aux enfants d'Israël».]

9 וזהו ואהבת את הוי' אלקיך פי' ואהבת אהבה מלשון אבה והה' הנוספת הוא בחי' הבל הלב שאבה פי' רצון המוח

Et voici [le sens de] «Et tu aimeras Havaya, ton D.ieu». Explication: ve-ahavta, ahava (amour), vient du mot ava (vouloir), et le hé supplémentaire représente le niveau du souffle (hével) du cœur; car ava signifie la volonté de l'intellect,

ואהבה הוא רצון הלב ואהבת שיהיה הרצון והתשוקה שכלב להיות הוי' שיהי' [שיהיה] בחי' הוי' עצמו שורה כך להיות אלוה שלך ממש שיתאחד כך בבחי' גילוי

et l'ahava est la volonté du cœur. «Et tu aimeras»: que la volonté et le désir du cœur soient dirigés vers Havaya, c'est-à-dire que le niveau de Havaya Lui-même réside en toi, qu'Il soit véritablement ton D.ieu et s'unisse à toi de manière révélée.

וזהו את ה' אלקיך פי' את כמו עת לאהוב בעי"ן לפי שהוא בחי' הגילוי להיות סדר זמנים.

Et voici [le sens de] «et Havaya, ton D.ieu»: es est comme et, comme dans «un temps (et) pour aimer», [écrit] avec un ayin, car il s'agit du niveau de la révélation, de façon à former un ordre de temps.

שהזמן הוא בחי' נברא שהזמן לא שייך אלא במדת מלכותו ית' מלך מלך וימלוך משא"כ למעלה וכמ"ש מזה סד"ה שובה ישראל עד.

Car le temps relève d'une chose créée : le temps ne s'applique qu'à l'attribut de Sa Mal'hout (souveraineté), béni soit-Il : « Il est Roi, Il fut Roi et Il régnera » ; il n'en est pas ainsi en haut. Voyez ce qui est écrit à ce sujet à la fin du discours commençant par « Reviens, ô Israël, jusqu'à [Havaya, ton D.ieu] ».

אלא שבחי' גילוי זה במקורו קודם שבא לידי גילוי הזמן נקי את באלף כמו את בשרו את הטפל לכשרו כך בחי' גילוי במקורו הוא הטפל להעלם

Cependant, ce niveau de révélation, à sa source, avant qu'il ne parvienne à la révélation du temps, est appelé es avec un alef, comme dans « es besaro » (sa chair) : es désigne ce qui est accessoire à sa chair. De même, le niveau de révélation à sa source est accessoire à la dissimulation,

כי הוא גילוי כח ההעלם כנ"ל ועמ"ש עוד מענין את הטפל ע"פ וידעת היום והמשכת גילוי בחי' הוי' יהי' [יהיה] בכל לבבך תוך שני לבבות פנימיות וחיצוניות

car elle est la révélation de la puissance de la dissimulation, comme indiqué plus haut ; voyez aussi ce qui est écrit au sujet de es, qui désigne ce qui est accessoire, sur le verset « Et tu sauras en ce jour ». Et la révélation du niveau de Havaya sera attirée « de tout ton cœur » : à l'intérieur de deux cœurs, l'intérieur (pnimiyout) et l'extérieur ('hitsoniyout),

שהם שהם בחי' בתי גוואי ובתי בראי עמ"ש בפ' ראה ע"פ כי תשמע בקול פנימיות הלב הוא התפעלות מבחי' עצמותו ומהותו ית' דלית מחשבה תפיסא כך כלל.

qui sont les niveaux des « chambres intérieures » et des « chambres extérieures » (voyez ce qui est écrit dans la paracha de Re'eh sur le verset « Lorsque tu écouteras la voix »). La dimension intérieure du cœur est un éveil provenant du niveau de Son essence et de Son être, béni soit-Il, [dont il est dit :] « Aucune pensée ne peut Te saisir, en aucune façon. »

10 וכמ"ש אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד והראת הוא בחי' גילוי בבחי' פנימיות הלב והוא מבחי' האהבה המסותרת שבטבע כל אדם כו'

Comme il est écrit : « Il t'a été montré, afin que tu saches que Havaya est Elokim ; il n'y en a pas d'autre. » « Il t'a été montré » désigne la révélation dans la dimension intérieure (pnimiyout) du cœur ; elle provient de l'amour caché qui est dans la nature de chaque personne, etc.,

ורשימו נשאר כל היום אפילו אחר התפלה כו' וחיצוניות הלב הוא שנתפשט האהבה לאכפייא לסט"א ולא הפכא כו' מתחלה לאכפייא

et son empreinte demeure toute la journée, même après la prière, etc. La dimension extérieure ('hitsoniyout) du cœur est celle où l'amour se déploie pour soumettre la sitra a'hra (l'autre côté) et la transformer [etc.] : d'abord la soumettre,

כדכתיב עוצם עיניו מראות ברע וכתוב ולא תתורו אחרי לבבכם שירצה להיות גם הגילוי בחי' הוי' שהנה העולם נקי מלשון העלם שמעלים ומסתיר אור ה' מלהיות בגילוי וצריך לאכפייא כו' ואח"כ לאתהפכא חשוכא לנהורא.

comme il est écrit : « Il ferme les yeux pour ne pas voir le mal », et il est écrit : « Vous ne vous égarez pas à la suite de votre cœur », afin qu'il désire également que le niveau de Havaya se révèle. Car le monde (olam) tire son nom du mot helem (dissimulation), puisqu'il dissimule et cache la lumière de Havaya, l'empêchant de se révéler ; il faut donc le soumettre, etc., puis transformer les ténèbres en lumière.

פ"י שהכח יסוד האש הטבעי שבנפשו הטבעית להתאוות כל תאוה יתהפך מן החושך של עוה"ז הגשמי להיות מתאוה לדבקה בו ית' כי יסוד האש הוא טבעי בתגבורת החום ועי"ז מתאוה כל תאוה שנמשך אחריו.

C'est-à-dire que la force de l'élément naturel du feu dans son âme naturelle, qui la pousse à désirer toutes sortes de désirs, sera transformée : des ténèbres de ce monde matériel, elle passera au désir de s'attacher à Lui, béni soit-Il. Car l'élément du feu est naturellement caractérisé par une chaleur intense, et c'est par elle qu'il désire toutes sortes de choses et se laisse entraîner à leur suite.

אך כשמסיר החמימות מלמשוך אחרי העוה"ז ע"י שמקרר אצלו תאוות עוה"ז ומואס ברע הנה עי"ז מאליו וממילא יהי' [יהיה] התגבורת החום הטבעי באלהות עמ"ש בפ' שלח בד"ה בפ' נסכים

Mais lorsqu'il détourne cette chaleur de l'attrait de ce monde, en refroidissant en lui les désirs de ce monde et en prenant le mal en aversion, alors, de ce fait, la chaleur naturelle s'intensifiera spontanément et tout naturellement dans le domaine de la Divinité. Voir ce qui est écrit dans la paracha de Chela'h, dans le maamar qui commence par « Dans la paracha des libations ».

והיינו להיות ואהבת ככל לבכך שיתאווה להיות גילוי בחיי עלמא דאתכסייא בעלמא דאתגלייא ולא הפכא חשוכא לנהורא הוא עיי אתעדלית [אתערותא דלתתא] בתפלה בבחי צעקל לכם

C'est ainsi qu'il en vient à «Tu aimeras de tout ton cœur» : il désire que le monde caché se révèle dans le monde révélé et que les ténèbres soient transformées en lumière. Cela se réalise par un éveil d'en bas dans la prière, dans l'esprit de «leur cœur criait»,

כדכתיב ויצעקו אל ה' בצר להם להיות ממארי דחושבנא ואז עיי רוח איי רוח ואמשיך רוח להיות ברכה והמשכה בגילוי ברוך אתה הוי כו':

comme il est écrit : «Ils crièrent vers Havaya dans leur détresse», afin de compter parmi les «maîtres du bilan». Alors, par cela, «l'esprit suscite l'esprit et attire l'esprit», pour qu'il y ait bénédiction et flux révélé : «Béni sois-Tu, Havaya», etc.

11 ג אך ות"ת [ותלמוד תורה] כנגד כולם. כי הנה לימוד התורה הוא מצות והגית בו יומם ולילה אפילו בדבר שעדיין אינו יודע אם יוצא ממנו הפסק דין למעשה כגון כל קושיות הגמרא שאינן אליבא דהלכתא

3. Cependant, « l'étude de la Torah équivaut à toutes les autres ». Car l'étude de la Torah est la mitsva de « Tu la méditeras jour et nuit », même lorsqu'il s'agit d'un sujet dont on ne sait pas encore s'il permet de dégager une décision pratique, comme toutes les questions de la Guemara qui ne suivent pas la halakha,

וגם אפילו מי שאינו מבין הפסק דין מתוך הגמרא וגם אפילו בדבר שאינו נוגע למעשה כלל ועמ"ש מזה בפ' אחרי ע"פ כי ביום הזה יכפר

et même lorsqu'on ne comprend pas la décision pratique à partir de la Guemara, et même lorsqu'il s'agit d'un sujet qui n'a absolument aucune incidence pratique ; voir ce qui est écrit à ce propos dans la paracha A'harei, sur le verset « Car en ce jour, il fera expiation ».

והענין כי תלמוד תורה הוא רק המשכה מאתעדלית [מאתערותא דלעילא] וכמ"ש ודברי אשר שמתו בפיו והמשכה זו נעשית שלא עיי אתעדלית [אתערותא דלתתא] שאין אתעדלית [אתערותא דלתתא] יכולה להשיגה

L'explication est que l'étude de la Torah n'est qu'une émanation suscitée par un éveil d'en haut (l'éveil d'en haut), comme il est écrit : « Et Mes paroles que J'ai placées dans ta bouche. » Cette émanation s'opère non par un éveil d'en bas (l'éveil d'en bas), car un éveil d'en bas ne peut l'atteindre ;

רק ע"י לימוד התורה בצירופי אותו הוא ממשיך וכמ"ש קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו
באמת ואין אמת

c'est seulement par l'étude de la Torah, à travers les combinaisons de ses lettres, qu'on la fait descendre, comme il est écrit : « Havaya est proche de tous ceux qui L'invoquent, de tous ceux qui L'invoquent en vérité » ; or, il n'est de vérité

אלא תורה ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי ויכתוב משה כו' שע"י הורה קורא וממשיך בחי' הוי'.
que la Torah. Voir ce qui est écrit dans l'explication du verset « Voici les étapes... et Moché écrivit », etc. : par la Torah, on invoque et l'on fait descendre le niveau de Havaya.

12 ולכן נקרא קורא בתורה כמ"ש במ"א. וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ודברת
בם כו'

C'est pourquoi [celui qui étudie] est appelé korei baTorah, «celui qui appelle dans la Torah», comme il est expliqué ailleurs. Et tel est [le sens de] : «Ces paroles que Moi (Anochi) Je t'ordonne aujourd'hui seront sur ton cœur, et tu en parleras», etc. :

שגם הדברים אשר אנכי מי שאנכי מצוך יהי [יהיה] מאליהם וממילא על לבבך ע"י ודברת בם כי ודברת
מלשון הנהגה והמשכה כמו ידבר עמים לכומר

même les paroles qu'Anochi, «Moi, qui suis Moi», t'ordonne seront d'elles-mêmes et spontanément sur ton cœur, par «et tu en parleras» (vedibarta). Car vedibarta exprime l'idée de conduire et d'entraîner, comme dans «Il conduira (yadber) les peuples». C'est-à-dire :

כי בם בעצמם תדבר ותמשיך בחי' אנכי מי שאנכי שהוא בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שנעשית שלא
ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כלל מפני שהיא למעלה מעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] (ווי"ש [וזהו
שכתוב] בפי תרומה)

que, par elles, par les paroles elles-mêmes, tu conduiras et feras descendre le niveau de «Moi, qui suis Moi», qui est le niveau de l'éveil d'en haut (l'éveil d'en haut), lequel se produit sans aucun éveil d'en bas, car il est infiniment supérieur à l'éveil d'en bas. (C'est ce qui est écrit dans la para-cha Terouma)

(קכ"ח א') אשתדלותא דאורייתא כו' וזהו ענין ותורתך חנני (בתלים קי"ט כ"ט) אתה חוננת' [חוננתני] למדע תורתך והיינו כדלקמן בפ' ואתחנן מתנת חנם.

(128a): «L'effort dans la Torah», etc. Tel est aussi le sens de: «Et accorde-moi gracieusement Ta Torah» (Psaumes 119:29): «Tu nous as accordé la connaissance de Ta Torah.» Cela rejoint ce qui sera expliqué plus loin, dans l'interprétation de «Va'et'hanan» comme désignant un don gratuit.

ועמ"ש בפ' במדבר ענין ומדבר מתנה כי בחי' מדבר הוא כמ"ש במדבר כו' בארץ אשר לא עבר בה איש

Voyez aussi ce qui est écrit dans la paracha Bamidbar au sujet de «et du désert, un don». Car l'aspect du «désert» correspond à ce qui est écrit: «dans le désert», etc., «dans un pays que nul homme n'a traversé»

ולא ישב אדם שם פי' שאין האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] של האדם מגעת שם כלל והיינו כי ענין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] הוא כמ"ש כמים הפנים כו'

et où nul homme (adam) n'a habité.» Cela signifie que l'éveil d'en bas de l'homme n'atteint absolument pas cet endroit. En effet, l'éveil d'en bas fonctionne comme il est écrit: «Comme dans l'eau, le visage [répond au visage]», etc. :

כן האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] של לב האדם מעורר אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מבחי' אדם העליון משא"כ בבחי' כי לא אדם הוא אין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת שם

de même, l'éveil d'en bas du cœur de l'homme suscite un éveil d'en haut à partir du niveau de l'Homme supérieur (Adam). En revanche, au niveau de «car Il n'est pas un homme», l'éveil d'en bas ne parvient pas jusque-là.

וזהו ולא ישב אדם שם כו' אלא שנמשך אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מצד עצמו בבחי' מתנה והוא ענין המשכה שע"י עסק התורה שנאמר בה ומדבר מתנה כו' וזהו

Tel est le sens de «et où nul homme n'a habité», etc. : l'éveil d'en haut se trouve alors attiré de lui-même, comme un don. C'est là l'influx suscité par l'étude de la Torah, au sujet de laquelle il est dit: «et du désert, un don», etc. Et c'est là

כי באור פניך נתת לנו תורת חיים (ועמ"ש בפ' ראה ע"פ אחרי ה' כו' תלכו בענין ובקולו תשמעו ובד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע גבי שבועות. ובאג"ה [ובאגרת הקודש] בסופו ד"ה דוד זמירות קרית להו)

«Car par la lumière de Ta face, Tu nous as donné une Torah de vie.» (Voir ce qui est écrit dans la paracha de Reé, sur le verset «C'est après Havaya», etc., «que vous marcherez», au sujet de «et que vous écouterez Sa voix»; ainsi que dans le discours qui commence par «Lorsque les enfants d'Israël firent précéder “nous ferons” à “nous écouterons”», pour Chavouot; et dans Iggeres HaKodesh, à la fin, le discours qui commence par «David, vous les avez appelés des chants».)

וזוהו אתה החילות להראות את עבדך כי משה קיבל תורה מסיני ושם הוא אתה החילות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לבד וע' בסד"צ [בספרא דצניעותא] (תרומה קע"ו א') (וברכות כאן אתה החילות כו' אתה התחלת לבוא אצלי כו')

Et c'est là le sens de «Tu as commencé à montrer à Ton serviteur»: Moché reçut la Torah au Sinaï, et là, «Tu as commencé» désigne l'éveil d'en haut seul. Voir aussi le Sifra DiTzniusa (Terumah 176a). (Et dans le Midrash Rabbah, ici: «Tu as commencé», etc.: «Tu as commencé à venir à moi», etc.)

וגם לבחי" אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] צריך להיות תחלה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שהוא בחי" ב"ק [בת קול] יוצאת מהר חורב כו' הארה מלמעלה להיות הרהורי תשובה כו'.

Et même pour que l'éveil d'en bas suscite un éveil d'en haut, il faut d'abord un éveil d'en haut: c'est l'aspect de «une voix céleste sort du mont Horeb», etc., une illumination venue d'en haut, afin que naissent des pensées de techouva (retour), etc.

ועד"ז תקנו חכמים ברכות המצות עובר לעשייתן כי אשר קדשנו במצותיו פי"ש המצות שהם בחי"

Dans le même esprit, les Sages ont institué que les bénédictions sur les mitsvot soient récitées avant leur accomplissement. Car «Qui nous a sanctifiés par Ses commandements» signifie que, par les mitsvot, qui sont l'aspect de

אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שנעשים בדב רים גשמים ציצית של צמר ותפילין של קלף סוכה לולב כו' נעשה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] והוא להיות שורה קדושה עליונה.

l'éveil d'en bas, accompli au moyen d'objets matériels — des tsitsit de laine, des téfilines de parchemin, une soucca, un loulav, etc. —, un éveil d'en haut se produit: la sainteté supérieure vient alors résider.

אך כדי להיות קדשנו במצותיו וצונו להיות אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] גורם ומעורר אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] הוא ע"י אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] תחלה

Mais pour qu'il y ait «Qui nous a sanctifiés par Ses commandements et nous a ordonné», et que l'éveil d'en bas provoque et suscite un éveil d'en haut, il faut d'abord un éveil d'en haut,

שהיא ההארה הבאה מלמעלה להיות בא"י [ברוך אתה ה'] אמ"ה [אלקינו מלך העולם] שיה"י [שיהיה] ברוך ונמשך בחי גילוי הוי' למטה שע"י אשר קדשנו במצותיו וצונו.

à savoir l'illumination qui vient d'en haut, afin que l'on puisse dire : «Béni sois-Tu, Havaya, notre D.ieu, Roi du monde»; que la révélation du niveau de Havaya soit bénie et attirée ici-bas, afin que, par cela, il y ait «Qui nous a sanctifiés par Ses commandements et nous a ordonné».

13 ולכן תקנו הברכה קודם המצוה שע"י הברכה היא שנעשית ההמשכה להיות עשיית המצוה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] גורם אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ [השמיני עשרת] בענין גדול תלמוד שמביא לידי מעשה

C'est pourquoi ils ont institué la bénédiction avant la mitsva : c'est par la bénédiction que s'accomplit l'attraction vers le bas, afin que l'accomplissement de la mitsva, en tant qu'éveil d'en bas, suscite un éveil d'en haut. Voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par «Le jour de Chemini Atseret», à propos de l'enseignement : «Grande est l'étude, car elle mène à l'action.»

וזהו שביקש משה אעברה נא ואראה את הארץ כו' כי ארץ העליונה הוא כנסת ישראל שנק' ארץ חפץ ורצה משה להמשיך בה בחי אתה החילות שהוא בחינת אתערותא דלעילא הנעשית שלא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]:

Et c'est là ce que Moché demanda : «Laisse-moi, je te prie, passer et voir le pays», etc. Car le «pays» supérieur est Knesset Israël, qui est appelée «un pays de délices», et Moché voulait y attirer le niveau de «Tu as commencé», qui est l'éveil d'en haut survenant sans éveil d'en bas.

14 ד והנה בחי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בבחי' זו לא תמשך למטה להיות בבחי' גילוי ממש בשכל והשגת המחשבה ממש כי לית מחשבה תפיסא כך כלל.

4. Or, l'éveil d'en haut de ce niveau ne se propage pas vers le bas de manière à se révéler véritablement dans l'intellect et dans la saisie effective de la pensée, car «aucune pensée ne peut Te saisir en aucune façon».

ואינו נתפס כ"א בבחי' ראייה והסתכלות הלב וכמ"ש עיניך יונים דהיינו כשכנ"י [כשכנסת ישראל] היא בבחי' יונתי תמתי שאז היא במדרגה עליונה מא נעלה

Il n'est saisi que par la vue et le regard du cœur, comme il est écrit : « Tes yeux sont des colombes » ; c'est-à-dire lorsque Knesset Israël est dans l'état de « ma colombe, ma parfaite », car elle se trouve alors à un niveau très élevé,

ואזי היא בבחי' עינים שהוא בחי' הסתכלות לבד שאין המשכה זו נתפסת בגילוי וההתלבשות בהמשכה כ"א הארה בעלמא כענין מ"ש ויצא כברק חצו

et elle est alors dans l'aspect des «yeux», qui ne consiste qu'en un regard ; car cette propagation n'est pas saisie dans la révélation ni revêtue dans la pensée, mais n'est qu'un simple éclat, comme il est écrit : « Sa flèche jaillira comme l'éclair »,

שהוא כעין ברק המבריק במוחו שהוא למעלה מכדי השגתו שאין כח השגת מוחו יכול להכיל.

ce qui est comme un éclair qui jaillit dans son esprit, dépassant ce qu'il peut saisir, car la capacité de compréhension de son esprit ne peut le contenir.

15 וע"כ אשתומם כשעה חדא ולכן כתיב ואראה את הארץ שרצה משה להמשיך בחי' זו בבחי' ראייה

Et c'est pourquoi « il resta stupéfait pendant environ une heure ». Voilà pourquoi il est écrit : « et laisse-moi voir le pays » : Moché voulait faire descendre ce niveau selon la modalité de la vision.

ואנכה"ג [ואנשי כנסת הגדולה] שתקנו הברכות של המצות להמשיך בחי' אתעדלי"ע [אתערותא דלעילא] הם הנק'

חכמים עיני העדה שהם מבחי' עיניך יונים להמשיך הארה מבחי' רא"י [ראייה] והסתכלות

Et les Hommes de la Grande Assemblée, qui instituèrent les bénédictions sur les mitsvot afin de faire descendre le niveau de l'éveil d'en haut, sont ceux que l'on appelle les Sages, « les yeux de la communauté » ; ils relèvent du niveau de « tes yeux sont des colombes » et font descendre un rayonnement du niveau de la vision et de la contemplation.

(ועמ"ש בד"ה לבכתני גבי באחד מעיניך וע"פ לעשות הישר בעיני ה' וזהו אתה החילות להראת את עבדך דלפי פשוטו אינו מובן מהו לעבדך דייקא והרי גם לכל ישראל הראה הוא ית' כל האותות והמופתים ובמ"ת [ובמתן תורה] פכ"פ [פנים בפנים] דבר ה' עמכם כתיב

(Voir ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Tu m'as ravi le cœur», à propos de «par l'un de tes yeux», ainsi qu'à propos du verset «faire ce qui est droit aux yeux de Havaya». Voilà ce que signifie «Tu as commencé à montrer à Ton serviteur»: selon son sens littéral, on ne comprend pas pourquoi il est dit «à Ton serviteur» en particulier, puisque Lui aussi, béni soit-Il, montra à tout Israël tous les signes et les prodiges; et, au sujet du don de la Torah, il est écrit: «Havaya vous parla face à face».

אלא כי פ"י להראות הוא כמ"ש וירא ראשית לו שמשא זכה לבחי"י ראייה הנ"ל שהיא הנמשכת מבחי"י אתה החילות כו' כנ"ל וע"כ אעברה נא ואראה את הארץ להמשיך בה ג"כ בחי"י ראייה זו כנ"ל)

Mais «montrer» signifie comme il est écrit: «Il vit pour lui-même la première part»: Moché mérita le niveau de vision mentionné plus haut, qui découle du niveau de «Tu as commencé», comme indiqué plus haut. C'est pourquoi il dit: «Laisse-moi, je Te prie, traverser et voir le pays», afin d'y faire également pénétrer ce niveau de vision, comme indiqué plus haut.)

וכדי להמשיך בחינה זהו הקדים משה ואמר ואתחנן אל הוי' והענין כי הנה בשלמה כשכנה בהמ"ק [בית המקדש] כתיב אשר התחננתי לפני הוי' וכאן כתיב אל הוי'.

Et afin de faire descendre ce niveau, Moché commença par dire: «Et je suppliai Havaya.» Voici ce qu'il en est: au sujet de Chlomo, lorsqu'il bâtit le Temple, il est écrit: «pour laquelle j'ai supplié devant Havaya», tandis qu'ici il est écrit: «vers (el) Havaya».

והענין כי הנה כתיב ה' אל רחום וחנן כו' וכתוב חנן ורחום ה' אך הנה פ"י הוי' אל רחום וחנן שמבחי"י הוי' מקור כל ההתהוות נמשכו המדות להיות חנן ורחום.

Voici ce qu'il en est. Il est écrit: «Havaya, D.ieu, miséricordieux et gracieux», etc., et il est écrit: «Gracieux et miséricordieux est Havaya.» Or, «Havaya, D.ieu, miséricordieux et gracieux» signifie que les attributs émotionnels descendent du niveau de Havaya, source de toute venue à l'existence, pour devenir gracieux et miséricordieux.

אבל חנון ורחום ה' פי' שכדי להיות בחי' הוי' שהוא בחי' צמצום והתפשטות כו' כל זה הוא מחמת שהוא חנון ורחום כו' כמ"ש במ"א סדי"ה שובה ישראל.

Mais «Gracieux et miséricordieux est Havaya» signifie que si le niveau de Havaya existe — niveau qui est celui de la contraction et de l'expansion, etc. —, c'est parce qu'Il est gracieux et miséricordieux, etc., comme cela est expliqué ailleurs, à la fin du discours qui commence par «Reviens, Israël».

16 וזהו ואתחנן אל הוי' שהמשכתי מבחי' חנון כדי להיות בחי' הוי'. וזהו שאמרו אין ואתחנן אלא מתנת חנם כו'.

Et c'est là le sens de «Et j'ai imploré Havaya»: j'ai attiré du niveau de «clément», afin qu'il y ait le niveau de Havaya. C'est également le sens de ce qu'ont dit [les Sages]: «Vaet'hanan ne signifie rien d'autre qu'un don gratuit», etc.

פי' חנם בלא מצות דהיינו שהמשיך מבחי' גבוה ונעלה מאד למעלה מעלה מבחי' המצות שאין המצות מגיעות שם (ועמ"ש ע"פ ובשביעית יצא לחפשי חנם)

Le sens de «gratuit» (hinam) est «sans mitsvot»: autrement dit, il a attiré d'un niveau très élevé, bien au-dessus du niveau des mitsvot, que les mitsvot n'atteignent pas. (Voir ce qui est écrit sur le verset: «Et la septième année, il sortira libre, gratuitement.»)

שהוא בחי' מדרגת ומעלת מקור אור התורה ושרשה לעילא שהוא בחי' ומדריגת משה שנא' [שנאמר] עליו אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד לכם את דבר ה' כו' שהי' [שהיה] שרש נשמתו מבחי' אנכי מי שאנכי

Il s'agit du niveau et du rang de la source de la lumière de la Torah et de sa racine en haut, qui sont le niveau et le rang de Moché, dont il est dit: «Moi (Ano'hi), je me tenais entre Havaya et vous, pour vous rapporter la parole de Havaya», etc.: la racine de son âme provenait du niveau de «Moi, Celui qui suis Moi».

ולכן היה בו כח להמשיך בחי' הוי' שהוא בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בעת ההיא פי' שיהי' [שיהיה] בחי' עלמא דאתכסיא שהוא נקי בשם ההיא להיות בגילוי בבחי' עת לאהוב

C'est pourquoi il avait le pouvoir d'attirer le niveau de Havaya, qui est le niveau de l'éveil d'en haut, «en ce temps-là» (baet hahihi): c'est-à-dire que le niveau du monde caché, désigné par le nom hahi («celui-là»), se révèle sous la forme de «un temps (et) pour aimer».

(והוא ע"ד מ"ש בזהר פי' שלח) (דף קע"ז א') בפ"י יום ההוא כו' דאחיד סיפא בשירותא וע' מזה ג"כ בפרדס.

(Cela correspond à ce qui est écrit dans le Zohar, parachat Chela'h) (folio 177a), dans l'interprétation de « ce jour », etc. : « il relie la fin au commencement ». Voir également à ce sujet le Pardes.

והיינו לפי שאתה החילות שכבר התחלת להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לבד. והנה אז לא נתקיימה בקשה זו שיהי' [שיהיה] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לבדה בבחי' גילוי

Et cela tient au fait que « Tu as commencé » : Tu as déjà commencé, de sorte qu'il y ait un éveil d'en haut seul. Or, à ce moment-là, cette demande ne fut pas exaucée : que l'éveil d'en haut seul se révèle ;

אלא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות אתערותא דלתא שעל ידי גילוי אתערותא דלתתא זו יהי' [יהיה] גילוי אתערותא דלעילא.

mais un éveil d'en haut destiné à susciter un éveil d'en bas, afin que, par la révélation de cet éveil d'en bas, l'éveil d'en haut se révèle.

וזו היתה מדריגת יהושע וכל ישראל שנכנסו לארץ וקיימו מצות באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] וכן עד"ז הברכות של המצות שהם בחי' אתערותא דלעילא לאתעדל"ת [לאתערותא דלתתא].

Tel était le niveau de Yehochoua et de tout Israël, qui entrèrent dans le pays et accomplirent les mitsvot dans le cadre d'un éveil d'en bas ; de même, selon ce modèle, les bénédictions sur les mitsvot, qui constituent un éveil d'en haut destiné à susciter l'éveil d'en bas.

אבל לעתיד לבא כתיב כי עין בעין יראו וגוי' (וע' בפ' נשא קל"ז ע"א ק"ל ע"א) :

Mais, au temps futur, il est écrit : « Car ils verront œil à œil », etc. (Voir aussi Parshas Nasso, 137a, 130a.)

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/vaeschanan/1/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak